

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

הלכות קידוש ליל שבת

על פי רבנו הארי ז"ל, אחרי תפילת ערבית ייכנס לביתו וכשיגיע למקום השולחן יאמר בקול רם ובשמחה יתירה "שבת שלום" וינשק ידי אביו ואימו אם הם בחיים.

אחרי זה, יסתכל בנרות השבת שאחד כנגד זכור והשני כנגד שמור ויכוון שיאירו הנרות העליונים. 3.
אחר כך יעמוד במקום שיושב בו אצל השולחן ויאמר בקול רם: "דא היא סעודתא דחקל תפוחין".
אף שתיקן הארי ז"ל לאומרו בסעודה, כבר פשט המנהג לאומרו קודם מלבד כשאין זמן.
אחר כך יאמר "יהא רעוא" וזהו ויקהל "יומא דא מתעטרא". (הכל בא"ח ש"ש בראשית כט, קול אליהו)

מכון "אביה" - הרב סעדיה דגן שליט"א

הריצ'רץ' המאחד

המתח בין תלמידי הכיתה היה גדול, אלו התנגדו לאלו ואלו לאלו. המתח השפיע על האווירה, על הלמידה ועל מערכות היחסים ביניהם. הניסיונות לפשר ולחבר ביניהם לא צלחו. באחד הימים נכנס מחנך הכיתה כשהוא מחזיק בידו ריצ'רץ' צבעוני ענק, הוא שאל למי יש ריצ'רץ' בבגדיו או בחפציו? אבקש מכל תלמיד להתבונן באופן פעולתו של הריצ'רץ'.

המחנך שאל: מה תפקיד הריצ'רץ'? התשובה הייתה: לחבר חלקים נפרדים ואף שונים לאחד. ומי יכול להסביר לנו איך הוא פועל כדי לחבר חלקים אלו לאחד? שאל. ענה אחד התלמידים: הריצ'רץ' מורכב משתי שורות נגדיות של לשוניות כאשר בין כל שתי לשוניות קיים רווח. משיכת הרוכסן מכניסה בכוח, בכל שלב, לשונית אחת בין הרווח של שתי לשוניות נגדיות לה, וכך הם סוגרים עליה בכוח, וכך הלאה. למעשה, הרעיון דומה לכפתור המוכנס בנקב הנגדי שבחלק השני של הבגד ובכך מתחברים שני חלקי בגד, הדגים התלמיד בכפתור חולצתו. רק שבריצ'רץ' מדובר ברצץ של 'כפתורים קטנים' ו'נקבים' היוצרים כיפתור רציף של שני החלקים הנפרדים. הניח המחנך על הרצפה את הריצ'רץ' הענק שהביא וביקש מכל ילדי הכיתה להסתדר ליד לשוניות הריצ'רץ', כך שכל שני תלמידים יעמדו מול תלמיד שהוא הכי מקומם אותם והם הכי מתנגדים לו.

המבוכה הייתה רבה בעמידת המתנגדים והמתעמתים זה מול זה, אך בלית ברירה התלמידים הסתדרו ליד

הריצ'רץ' על פי הוראת המחנך. המחנך הודיע שהוא ישמש בתפקיד 'הרוכס' המחבר בין לשוניות הריצ'רץ' משני הצדדים. "בכל פעם שאגיע לשני תלמידים העומדים מצד אחד של הריצ'רץ' למול תלמיד שאיתו יש להם מתח, לא תהיה להם ברירה אלא לתת לו מקום בין שניהם כדי שיווצר החיבור של הריצ'רץ'", אמר.

אך, הפעולה לא יכולה להיות טכנית, אלא כל השלושה חייבים למצוא את החיבור האמיתי ביניהם. תפקידם יהיה לחבר בין 'הלשוניות' על ידי דיבור המברר את שורש המתח והעיומות ביניהם, כי בהגעה להבנת שורש הדברים, לאמת, אפילו ניגודים **מתחברים לאחד**. כי הניגודים מופיעים כאשר רואים חלק מהתמונה הכוללת, אך כשמגיעים לבירור האמת - לראות את התמונה הכוללת - הכל מתחבר לאחד. כפי שבעץ קיימים חלקים שונים אך בשורש הם מתאחדים לאחד, וממנו הם ניזונים וצומחים. כך כל הבריאה, למרות שחלקיה מאורעותיה נתפסים כשונים ונפרדים, הרי שלכולם שורש ומקור אחד בו הם מחוברים ומשלימים, כי אב אחד לכולנו.

לענייננו, אמר המחנך, אם יש לאחד מאיתנו התנגדות לא מוסברת לחברו, והיא 'מקפיצה' אותו בכל פעם שהוא פוגש אותו, הרי שההתנגדות יכולה לנבוע מכך שהחבר 'נוגע' בחולשה שיש בו ואת זאת הוא לא מוכן לסבול וודאי שלא להודות בה, כי אז יפגע ערכו בעיני עצמו ובעיני החברים.

אפשרות שניה: שיש בנו יכולת ייחודית שאנו חוששים שאותו חבר בהערותיו או בהתנגדותו כלפינו, כביכול מתכוון להמעיט בערכה או

אחר כך יקיף את השולחן דרך ימין ויחזור ויעמוד במקומו. יקח שתי אגודות הדס כנגד זכור ואחד כנגד שמור ויחברם כדרך גדילתם בין שתי ידיו ויריח בהם ויאמר "זכור ושמור בדיבור אחד נאמר", ויאמר עוד "ריח ניחוח לה..." ובפסוק זה רמוזות כל כוונות הריח.

אחר יקיף השולחן שנית כשהדס בידו, ומה טוב כשידיו מחוברות וכשיחזור למקומו יאמר: "שלום עליכם" ו"מלאכיו יצווה לך" ו"אשת חיל" ו"אתקינו סעודתא" ופזמון "אזמר בשבחין", שתיקן הארי ז"ל.

^{נערך בידי הרב טל חיימוביץ'}

לבטל אותה, למעשה לבטל אותנו. לכן אנו מחזירים מלחמת נגד - מלחמת מגן, שהיא למעשה תוצאה מהפחד שלנו או מהחולשה שבנו. למרות, שדווקא החבר המנוגד לנו בריצ'רץ', הוא 'הכפתור המתאים לנקב שלנו', הוא המפתח לצמיחת היכולת שלנו משמיים. ממש כפי שבמעגל חשמלי, חיבור הפלוס (+) והמינוס (-) המנוגדים, מחולל את הדלקת האור, כך המתח וההתנגדות שביניכם, אם תתחייבו לבררם בשורשם, יתגלו כ'מתח חשמלי' מאיר המחבר את הצדדים הנגדיים לאחד. יוצא שתחושת ההתנגדות מצביעה על פוטנציאל חיובי להתפתחות, כי היא המוכיחה שנוגעים בי במקום אמיתי, אם אכנס אליו אתחבר לאחד, דווקא עם המתנגדים לי.

לכן, אמר המחנך, אני מבקש מכל שלישיה בריצ'רץ' לברר ביניהם את הסיבה האמיתית להתנגדות ביניהם ולנסות להבין כיצד הסיבה בעומקה היא ההזדמנות שלהם לחיבור ולהתפתחות. מי שלא יצליחו לברר ביניהם, אזי שני החברים היושבים בצידיהם משתי השלשות הימנית והשמאלית, יעזרו להם. שהרי כולנו ריצ'רץ' אחד ואם חלק מהכיתה לא ימצאו את החיבור ביניהם - יישאר חור בריצ'רץ', חור שיגרם לניתוק כל שני הריצ'רץ' בסופו של דבר.

התלמידים התחילו בבירור ביניהם, כאשר המחנך עבר ביניהם וסייע להם לגלות את הסיבה והשורש למתח ביניהם. הפתעתם הייתה גדולה, כאשר גילו שדווקא ההתנגדות מסתירה בתוכה את ההזדמנות באופן מנוגד. כמו נגטיב של תמונה הנראה כתמונה שנשרפה, אך כאשר מאירים אותו, כמו שקופית, מתגלה הפוזטיב - התמונה הצבעונית המרהיבה בעושרה.

האם כך גם במשפחה, בזוגיות ואף בין חלקי העם? האם גם במסגרות אלו מי שמעורר בנו התנגדות הכי גדולה הוא בן הזוג שלנו בריצ'רץ'?

אם מבינים שזוג, משפחה ועם ישראל הם ריצ'רץ' אחד, אשר בו 'הכפתורים והנקבים' מכוונים אחד אל השני, אז אפשר ליצור שלמות אחת, למרות המיקום והתפקיד השונה של החלקים. שהרי הקב"ה ברא בעולמו את זה לעומת זה במטרה שיבואו לגילוי האחדות הפנימית ביניהם. כך הוא בין אדם לנפש, כך הוא בזוגיות, כך הוא בתוך משפחה וכך הוא בערבות ההדדית בין כל חלקי העם. התנאי הוא - המוכנות להתייבב באומץ ובישרות ולברר מה מסתתר בעומק ההתנגדות. אז יתברר, שהניגודים בהתחברם מגלים את תמונת זהותו המלאה ואת חשמל החיים הפנימי המחבר את כולנו לאחד.

האחדות מתקיימת כאשר בני אדם מצליחים להתחבר ברוח הפנימית שבהם, ברצון, מתוך ישרות הלב ובקשת האמת. כאשר הם מצליחים לגלות כאיש אחד בלב אחד את השורש, את העקרונות וכללי הרוח - אז הם נמשלים לריצ'רץ' המסוגל לחבר פרטים רבים ומנוגדים במציאות, לשורש אחד.

הדרך לאחדות

מדוע "מתעלל" יוסף באחיו? מדוע גם לאחר שראה את התגשמות חלומותיו, לא התגלה מיד לאחיו והודיע לאביו על מצבו?

יוסף עשה הכל כדי להגיע לבנימין. הוא רצה לראות את בנימין אחיו ורצה אותו לידו. כל המאבק והמלחמה עם האחים, הויכוח של יוסף עם יהודה, היה כדי לתקן את האחים ולהגיע לאחדות בין כל שנים-עשר השבטים. הויכוח עם יהודה היה לא פשוט והגיע כמעט עד חורבן מצרים. יוסף רצה לבדוק את כוחם של האחים, האם יסכימו למכור לו את בנימין לעבד, כפי שהציע להם, כמו שהם מכרו אותו, או שילחמו על בנימין עד הסוף.

יוסף ראה שהם נלחמים על בנימין עד כדי חורבן מצרים ואחיו נהיו מלוכדים ומאוחדים גם עם בנה של רחל - בנימין.

עם בנימין תקנו האחים את הרצון להרוג את יוסף והמכירה. נבאר יותר, אם יוסף היה מודיע להם שהוא יוסף אחיהם, היה מדבר איתם ישר בהתחלה, ייתכן שהיו מתנפלים

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו ניר בן ארצי שליט"א

התחרטו והצטערו על מה שעשו ליוסף. דרך אהבתם לבנימין חזרו לאהוב את יוסף וכך ניקו את מה שעשו לבני רחל. הם דיברו ביניהם והצטערו ובכו על שהתעללו ביוסף אחיהם, השתוקקו אליו והתגעגעו אליו.

בשלב זה, ראה יוסף ברוח קודשו שאין להם יותר שנאה, קנאה וטינה אליו ועשו תשובה גמורה. רק אז התגלה להם יוסף, אז תיקנו האחים וחזרו להיות באחדות. אם היה מתגלה קודם לכן, היתה נשאר הקנאה, הטינה והפחד מיוסף (שהוא

מלך) ולא היתה נוצרת אחדות.

צריכים אנו ללמוד ולא לחכות, להפיל את המחיצות בינינו ובין אבינו שבשמיים, להתוודות ולהצטער על עוולות העבר, לחזור לאחדות ולחזור בתשובה, כדי שיתגלה מלך המשיח ברחמים.

למעוניינים בפגישה עם **הרב ניר בן ארצי שליט"א** להתייעצות וברכה ניתן להתקשר לטל' 590-599-599-1 בין השעות 10:00 ל-15:00 בימים א'-ה'

שזכתה לארבעה מתוך שנים עשר שבטי-ישראל (יותר מהממוצע), "ותאמר הפעם **אוֹדָה** את ה', על כן קראה שמו **יהודה**". איפה באה הבעת התודה לידי ביטוי באישיותו של יהודה?

שורשה של ה**הוּדִיָּה** הוא **י.ד.ה.** ומוזר לכאורה, שמשורש זה נגזרות גם פעולות כמו **וידוי הוּדאָה** באשמה. אדם מרגיש מחויב לומר תודה, כאשר הוא מקבל משהו, שלא מכוח זכותו, כשהנותן אינו מחויב לתת. באמירת התודה יש מעין הוּדאָה (**וידוי**), שאינו זכאי לקבל, ושבעצם קיבל לפנים משורת הדין.

נכונותו של יהודה להודות באשמה, היא נר לרגליו, כפי שאנו רואים במעשה תמר. למרות הבושה הכרוכה בכך - "וַיֵּכֶר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צֶדֶקָה, **מַמְנִי**", הוא מודה ששורש "הבעיה" נעוץ בו, "**מַמְנִי**". יהודה מודע לצדק אלוקי ומבין שקבלת המציאות וההכרה בעובדות, גם

אם אינן נעימות, הן תנאי הכרחי ומוקדם, לתיקון עצמי ולפתרון הבעיות.

גם בפרשתנו יהודה מחליט שלא להיסחף אחר המאורעות, "אם זה קורה לי, כנראה שמגיע לי". לכך כמו רומזת החסרת שמו של יוסף ב"ו**יגש אליו**". מפרש **ה"שפת-אמת"**, שיהודה ניגש אל עצמו, למקור הבעיה, לבירור פנימי, "אלמלא הצעתי למכור את יוסף, אילו השיבותיו הביתה, לא היינו צריכים לחפשו במצרים, לא היינו נחשדים כמרגלים ולא היינו מגיעים למצב בו אנו עומדים". יהודה מקבל בהכנעה את המציאות ה"קשה" ועושה תשובה. הוא פותח באמרו "**בִּי אֶדְוֹנִי**", כמודה לפני הקב"ה, **"בִּי האשם"**. לתיקון החטא הוא מוכן לשאת בתוצאות

הקשות, עד כדי עבדות. ברור לו שהאשמת בנימין באה כדי לנסותו, כמו בעלילה נגד תמר הצדקת. יהודה מסביר "כי עבדך **עֲנֵב** את הנער", **שְׁהָעֲרֹבֹת** שקיבל על עצמו, כמו יוצרת **מעורבות** רוחנית, שאינה ניתנת להפרדה מצידו כלפי בנימין. יהודה יודע שכושר העמידה שלו גבוה בהרבה מזה של בנימין, שאביו גידלו כבחממה, במיוחד כשמדובר בסביבה המצרית השפֵּלָה. ברור לו שאם בנימין יהפוך להיות עבד, תישלל גם ממנו חירותו הרוחנית, "וחטאתי לאבי כול הימים". לעומת זאת, אם בנימין ישוב לסביבתו המוגנת והוא יהיה לעבד תחתיו, הוא לא יישבר ו"לא יתקלקל", וחיותו של בנימין, כמו תחיה גם אותו. העבדות תהיה אמנם מגבלה פיזית בעבורו, אך בפנימיותו, במחשבתו וברגשותיו, ימשיך להיות בן-חורין ומקושר לקב"ה. ברור לו שחלופה זו היא הנכונה בעיני הקב"ה וממילא גם בעיניו.

לכאורה, ערבות חד-צדדית זו, של יהודה כלפי בנימין, באה לקיצה בהתגלותו של יוסף. אך ברוחני, כל מחשבה טובה משאירה את רישומה, שיבוא גם לידי ביטוי חיצוני בבוא העת.

אם נעקוב אחר בנימין, לאורך תולדות ישראל, נגלה שלמרות אהבתו ליוסף, אחיו היחיד מאֵם, בנימין קשור דווקא ליהודה ונחלת בנימין גובלת בזו של יהודה. בית המקדש נבנה ברובו בשטחו של יהודה, אך חלק "קטן" ממנו ובו קודש הקודשים, עלה בחלקו של בנימין. כאשר ממלכת רחבעם נקרעת לשתי ממלכות, שבט בנימין אינו חובר לשבט אפרים (יוסף), שהנהיג את עשרת השבטים (כולל מנשה). שלא במודע, הוא מתחבר ליהודה, ממנו יצא מלך המשיח. העם היהודי, המשכה של ממלכת יהודה, כמו מעיד על כוחם הרוחני של אהבה ודאגה אמיתית, שסופם לבוא לידי ביטוי, גם מצד הנאהב (כלפי האהוב).